

14.06.2017

Jakelussa mainituille

Viite

Asia **Ajankohtaista liikuntatoimen kentässä**

Liikunnasta vastaaville viranhaltijoille, liikuntalautakunnille ja kunnanhallituksille

1. Liikunnan vastuualueen johtajan tervehdys (s. 2)
2. Tulevaisuuden sivistyskunta ja uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston Luovan valmistelu (s.2)
3. Kuntalaisten osallistaminen ja kuuleminen – kerätään hyviä käytänteitä ja esimerkkejä (s.4)
4. Toimintamalleja saumattoman liikuntaneuvonnan palveluketjun vastuujon luomiseksi sote- ja maakuntauudistuksessa (s.7)
5. Peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteissa suuria eroja (s.9)
6. Ilo kasvaa Liikkuen –ohjelma siirtyy osaksi Liikkuva koulu –kokonaisuutta (s.9)
7. Työryhmäraportit (s.10)
 - 7.1. Jokaiselle lapselle mieleinen harrastus (s.10)
 - 7.2. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien edistäminen. Avustuskäytännöt ja vapaaehtoistoiminnan helpottaminen (s. 10)
8. Julkaisu (s.11)
 - 8.1. Monikulttuuriset liikuntahankkeet. Vuosien 2015–2016 hankeseurannan tuloksia. (s.11)
 - 8.2. Selvitys alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnasta (s.11)
9. Valtion liikuntaneuvoston julkaisusarja (s.12)
10. Tulevia tilaisuuksia syksyllä 2017 (s.13)
 - 10.1. Kansallinen liikuntafoorumi Lahdessa 30.–31.10.2017 (s.13)
 - 10.2. Syksyn aluehallintovirastojen tilaisuuksissa aiheena mm. soveltava liikunta (s.14)

1. Liikunnan vastualueen johtajan tervehdys

Hyvä ajankohtaiskirjeemme vastaanottaja,

Alkuvuosi 2017 on ollut työntäyteinen valmistautumisessa muutokseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on järjestänyt opetusministeri Sanni Grahn-Laasosen johdolla ”Tulevaisuuden sivistyskunta”-aluekiertueen, jonka aikana tapasimme satoja kuntien sivistystoimen virkamiehiä ja sidosryhmäläisiä kahdeksan eri tilaisuuden sarjassa kattavasti eri puolilla Suomea. Olemme osallistuneet alueuudistukseen liittyvän uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston aluetilaisuuksiin yhtenä uuden viraston viidestä ministeriöstä. Näitä tilaisuuksia järjestettiin kaikkiaan seitsemän. Tulevaan muutokseen liittyy paljon työryhmiä ja olennaisesti kuntakentän kuulemista ja yhteisessä vuorovaikutuksessa toimimista. Valmistelun myötä olemme saaneet hyviä eväitä valmistautumisessa muutokseen niin kunta- kuin aluetasolla. Tässä kuntakirjeessä on koottuna osia tästä muutosvalmistelusta.

Työmme jatkuu syksyllä ja kutsumme teitä taas aluehallintovirastojen kanssa yhteistyössä järjestettäviin koulutus- ja informaatio-ohjaustilaisuuksiin.

Sitä ennen on hyvä jokaisen vetää vähän henkeä ja nauttia kesästä ja luonnosta liikkuen ja mieltä lepuuttaen!

Tiina Kivisaari,
johtaja

2. Tulevaisuuden sivistyskunta ja uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston Luovan valmistelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirastot ja Suomen Kuntaliitto järjestivät tammi-maaliskuussa 2017 kahdeksan keskustelutilaisuuden sarjan, joissa pohdittiin opetuksen, kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön roolia kunnissa. Varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, taide ja kulttuuri, yleiset kirjastot, liikunta ja nuorisotyö ovat suurimmat kuntien järjestämät palvelut tulevaisuudessa, kun sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy maakunnille.

Tilaisuuksissa keskusteltiin opetuksen, kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön roolista uudessa kunnassa, joiden rooli on suuressa muutoksessa maakuntauudistuksen jälkeen. Miten tärkeät lähipalvelut voidaan turvata jokaisessa kunnassa myös tulevaisuudessa? Teemoina olivat lapset ja nuoret tulevaisuuden kunnassa, sivistys elinvoimaisuuden ajurina, sivistyspalvelut vetovoimatekijänä sekä hyvinvoinnin edistäminen ja sivistyspalvelut.

Tilaisuuksista on koottu yhteenveto, josta lyhyesti muutama asia.

Kuntien sivistystoimen palveluista iso osa kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Tavoitteena on yhdenvertainen hyvinvoiva lapsi ja nuori, jota kuullaan häntä koskevissa asioissa. Lapset ja nuoret otetaan mukaan päätöksentekoon. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus oman

potentiaalinsa toteuttamiseen ja itsensä kehittämiseen. Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.

Kuntien haasteena ovat niukkenevat resurssit. Taloustilanne on haasteellinen. Alueelliset erot ovat suuria ja kuntien erot kasvavat. Väestö vähenee toisaalla ja toisaalla kasvaa. Ikäluokat pienenevät. Eriytyvä kehitys haastaa kunnat. Nuorisotyöttömyys, näköalattomuus, eriarvoistuminen ja yksinäisyys ruokkivat syrjäytymistä. Tuen tarpeet lisääntyvät. Asianosaiset eivät aina muutoshalukkaita.

Monimuotoisuus ja erilaisuus ovat vahvuus. Uusia näkökulmia ja toimintamalleja löydetään yhdistämällä entisiä toimialoja. Rakenteet voidaan räjäyttää ja antaa tilaa luovalle hulluudelle. Tehdään ja ajatellaan toisin. Uudet käytänteet korvaavat vanhoja – prosessit muuttuvat laadullisemmiksi. Uudet ideat ilman lisärahoitusta ovat mahdollisia. Ideat on toteutettava mahdollisuuksien rajoissa. Toimintakulttuuri rohkaisee kokeiluihin. Digitaalisuus tuo uusia mahdollisuuksia.

Kumppanuudet nousevat jälleen keskiöön. Kuntien, kolmannen sektorin ja seurakuntien toimijoiden välistä yhteistyötä lisätään. Käytetään yhteisiä resursseja eri toimintojen kesken. Verkostoissa ja kumppanuuksissa kohtaavat liikunta, kulttuuri, opetus ja kolmas sektori. Yhteistyössä rikotaan perinteisiä raja-aitoja ja rakennetaan uudenlaisia kumppanuuksia. Erilaisia yhteisöjä saadaan mukaan ja osaamista voidaan hyödyntää laajasti. Kuntalaiset otetaan mukaan, vastuuta kunnalta enemmän kuntalaisille.

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimeenpano on käynnissä

Maakuntien perustaminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun muutos aiheuttaa muutoksia myös valtion aluehallinnossa. Aluehallintovirastot ja ely-keskukset lakkautetaan. Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen tehtävät siirtyvät uuteen Valtion lupa- ja valvontavirastoon, jonka toiminta alkaa 1.1.2019. Viraston toimeenpano on käynnistynyt. Uudessa virastossa valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä kootaan uudenaikaiseen, monialaiseen virastoon, jota ministeriöt yhdessä ohjaavat.

Viraston toimialat ovat sosiaali- ja terveysala, ympäristötehtävät, työsuojelu sekä opetus- ja kulttuuritoimi. Uusi virasto valvoo toimialoillaan perusoikeuksien ja yleisen edun toteutumista. Virasto on valtakunnallinen, mutta läsnä siellä missä asiakaskin. Uudella virastolla on yhdenmukaiset ja asiakaslähtöiset toimintatavat – lähtökohtana ennakointi, digitaalisuus sekä asioinnin helppous ja sujuvuus.

Valtion rooli

Valtionhallinnon tulee vastata uuden rakenteen tarpeisiin toimintaedellytysten turvaajana

Valtion rooli on yhdenvertaisten oikeuksien turvaamisessa

Valtakunnallinen toimivalta

Valtio on läsnä koko valtakunnassa

Alueellinen näkyvyys, vuorovaikutus ja aluetuntemus

Valtio on yhtenäinen toimija

Yhtenäiset ratkaisu-
käytännöt ja toimintatavat

Poikkeushallinnollisuus, kokonais-
näkemys ja kokonaisuuden suunnittelu

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

5 7.8.2017

Suomen Sotumest

Valtion lupa- ja valvontavirasto Luova.

Lisätietoja: ylitarkastaja Sari Virta, sari.virta@minedu.fi , p. 0295 3 30377

3. Kuntalaisten osallistaminen ja kuuleminen – kerätään hyviä käytänteitä ja esimerkkejä

Uuden liikuntalain (390/2015) voimaantultua erilaisissa informaatio-ohjaustilaisuuksissa on keskusteltu lain 5 §:n Kunnan vastuu tehtävistä. Erityisesti velvoite kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalaissa säädettyä velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista on herättänyt mielenkiintoa, miten kannattaa toteuttaa.

Kuntalain (410/2015) 22 §:ssä on konkretisoitu tätä kuulemisvelvoitetta seuraavasti:

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Milloin kuntalaisia tulisi liikuntatoiminnan osalta kuulla:

- Käyttäjätyytyväisyyttä/-tyytymättömyyttä selville – palautekyselyt palveluiden kehittämisessä
- Liikuntapaikkojen suunnitteluvaiheessa
- Tarpeiden selvittämismuutoksissa

Miten?

- Verkossa tapahtuva osallistaminen: nettikuulemiset, sosiaalisen median hyödyntäminen
- Keskustelutilaisuudet
- Eri kohderyhmille suunnatut keskustelutilaisuudet
- Palveluittain kohdennettu kuuleminen
- Mahdollisimman kattava tavoittaminen: Kyselytutkimukset, haastattelut esim. kauppakeskuksissa

Huomioitavaa:

Olennoista kuulemisessa on toteuttaa sitä monipuolisilla ja erilaisilla tavoilla, jotta kuntalaisten ääni saadaan kattavasti kuuluviin. Ei siis riitä, että kuullaan valmiiksi eri järjestöissä tai urheiluseuroissa toimivia aktiiveja, vaan kuulemisessa tulisi tavoittaa kuntalaisia, jotka käyttävät liikuntapalveluja myös omatoimisesti. Tai myös sellaisia, jotka eivät vielä ole käyttäjiä (liikunnallisesti passiiviset). Eri kohderyhmien tavoittamiseksi tulee miettiä erilaiset toteutustavat.

Tässä koottuna muutamia vinkkejä, miten kuulemista on eri kunnissa toteutettu:***Kohderyhmät:***

- lapset
- nuoret
- perheet
- työikäiset
- vanhukset
- opiskelijat
- maahanmuuttajat
- koulujen oppilaat ja henkilökunta
- liikuntapaikkojen asiakkaat
- tietyn asuinalueen asukkaat
- kolmannen sektorin toimijat
- nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto

Tapoja ja käytänteitä:

Lähtökohtana on hyvä pitää, että kuuleminen tapahtuisi siellä, missä kohderyhmä on valmiiksi koolla tai liikkeellä. Erilliset koolle kutsutut tilaisuudet eivät välttämättä tavoita yhtä hyvin.

- päiväkotikiikaiset lapset piirtävät toiveita ja ideoita esim. oman lähialueen liikuntapaikoista tai päiväkodin pihan varustamisesta
- lasten haastattelut ryhmissä
- nuorille järjestettävät kyselyt sosiaalisessa mediassa tai haastattelut koulussa luokittain
- vaikuttamispäivien järjestäminen kouluissa
- nuorten aloitekanavan perustaminen
- perheiden osallistaminen vanhempainilloissa tai vanhempainyhdistyksien kautta
- liikunnallisten vanhempainiltojen järjestäminen
- työikäisten osallistamisessa käytössä esimerkiksi asukkaiden kaupunkikokoukset, kaupunginosatilaisuudet, messukyselyt
- katugallupit/kyselyt vilkkaissa ostoskeskuksissa
- liikkuva ”messupyörä”: polkupyörä, jossa iso etu/takalaatikko, mistä voi nostaa rollupit ja esitteet/kyselylomakkeet ym. tarpeet pystyyn ja pysäköidä pyörä esim. puistoon, kävelykadulle, erilaisiin tilaisuuksiin ym. ja tavoittaa laajasti eri kohderyhmiä
- taloyhtiöiden pihalla järjestettävät keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- ikäihmisten liikuntaraati
- asuinalueen tai kylän asukasraati
- kuntalaisaloitteet
- kysymystori
- Facebook, Twitter ja muu sosiaalinen media
- asiakastytytyväisyyskyselyt (liikuntapaikat ja –palvelut)
- kunta palvelututkimukset ja –vertailut
- perinteiset tavat kuten urheiluseurakysely
- seuraparlamentti

Lähteitä:

Osallisuus, palaute, seuranta – kuntien liikuntatoimien nykykäytännöt. LIKES-tutkimuskeskus 2013.

Kuntalaisten kokemustieto liikuntapaikkojen laadun arvioinnissa. Gretschel & Kauniskangas. Valtion liikuntaneuvoston julkaisu ja 2013.

Syksyn 2015 opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintovirastojen ja Suomen Kuntaliiton yhteinen koulutuskiertue (9 tilaisuutta).

4. Toimintamalleja saumattoman liikuntaneuvonnan palveluketjun vastuujon luomiseksi sote- ja maakuntauudistuksessa

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan (Tehyli)- ohjausryhmän alaisuuteen tammikuussa 2017 perustetun ”Tuetaan liikunnan asemaa kunnallisena peruspalveluna” -työryhmän tehtävänä oli tukea liikunnan asemaa kunnallisena peruspalveluna seuraavien tavoitteiden avulla:

1) Analysoida valtionhallinnon eri toimialojen terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan liittyvää ohjausta ja muodostaa ehdotus ohjauksen ja sen tavoitteiden yhdenmukaistamiseksi.

2) Luoda toimintamalli, jossa sovitaan saumattomien liikuntapalveluketjujen vastuujaaosta sote- ja maakuntauudistuksessa. Toimintamallin tulee tukea valtakunnan tason, aluetason ja paikallistason toimijoita luomaan uudistuviin rakenteisiin sopivat toimintatavat.

3) Valmistella ehdotus tietoperusteisen päätöksenteon vahvistamiseksi kunnissa. Tavoitteena on, että päätöksenteko perustuu vahvaan tietopohjaan ja kerättyihin indikaattoritietoihin (mm. TEAvisari). Maakunnallisten ja kuntien hyte-työryhmien tulee käsitellä myös liikunnan kysymyksiä ja järjestöt tulee huomioida vahvasti.

Työryhmään nimettiin seuraavat jäsenet: ylitarkastaja Sari Virta/OKM (pj), kulttuuriasiainneuvos Päivi Aalto-Nevalainen, OKM (opintovapaalla 3.4.2017 asti), neuvotteleva virkamies Tanja Rantanen/VM, elintarvikeylitarkastaja Minna Huttunen/MMM, asiantuntija Kati Hyvärinen/Liikennevirasto, päällikkö Anneli Leivo/Metsähallitus, liikuntajohtaja Niina Epäily/Oulun kaupunki ja ylitarkastaja Mari Miettinen/OKM 17.3.2017 asti, STM 20.3.2017 alkaen (siht.). Työryhmän toiminta-aika oli tammikuu-huhtikuu 2017.

Maakuntauudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät kunnilta maakuntien järjestämisvastuulle 1.1.2019. Lisäksi maakunnan tulevia tehtäviä ovat muun muassa erilaiset alueelliset kehittämistehtävät sekä alueiden käytön ohjaus ja suunnittelu. Kunnilla on jatkossakin vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, ja liikunnan edistämisessä päävastuu säilyy kunnilla. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa tulee varmistaa saumattoman liikuntaneuvonnan palveluketjun syntyminen. Kunnan ja maakunnan välinen yhdyspinta luodaan sopimalla selkeä tehtävien ja vastuiden jako. Tällä tarkoitetaan, että sote-palveluissa asiakkaat tavoitetaan ja ohjataan eteenpäin, sote-palvelut tai kunnan liikuntatoimi itse järjestää liikuntaneuvonnan ja kunta järjestää liikuntapalvelut.

Haastavuutensa työnjaolle tuo rahoitus ja siitä sopiminen. Maakuntalain mukaan maakunnan ja sen alueen kuntien on neuvoteltava valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on yksi keskeisiä maakuntien ja kuntien yhteisiä tehtäviä.

Työkaluksi kunnan ja maakunnan väliseen yhteiseen valmisteluun TEHYLI-ohjausryhmä hyväksyi työjaoston esittämät seuraavat toimintamallit:

Liikuntaneuvonnan palveluketjun malleja

Keskeistä kaikissa malleissa on sopia, miten asiakas ohjautuu liikuntaneuvontaan sekä missä muualla asiakaspisteitä on kuin sote-palveluissa.

Pienet kunnat

- Liikuntaneuvontatyötä kunnassa koordinoi ja vie eteenpäin työntekijä, jolle on nimetty kuntalaisten hyvinvoinnin koordinaatiovastuu. Vastuun tulee olla yhdellä henkilöllä, ei ryhmällä. Vastuu voi olla kunnan koosta ja asukasmäärästä riippuen 0,25 htv tai 0,5 htv.
- Kunnan hyvinvointikoordinaattorilla on vastinpari maakunnassa eli henkilö, jonka kanssa sovitaan työnjaosta ja toimintamallista kunnan ja maakunnan kesken. Liikuntaneuvonta on maakunnan sote-palvelujen vastuulla.
- Kunta voi sopia liikuntaneuvontaan liittyvän liikunnan ohjauksen ja matalankynnyksen liikuntapalvelujen järjestämisen yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Keskisuuret kunnat

- Kuntaan on palkattu koordinaattori, joka vastaa kuntalaisten hyvinvoinnin koordinoimisesta. Toimi on kokopäiväinen ja sisältää koordinoinnin lisäksi myös käytännön liikuntaneuvonnan työtä ja ohjausta kunnan asukasmäärästä riippuen.
- Hyvinvointikoordinaattorin toimenkuvaan voi sisältyä myös kunnan henkilöstön hyvinvointi ja liikuntaneuvonta sekä ohjaus.
- Kunnan hyvinvointikoordinaattorilla on vastinpari maakunnassa eli henkilö, jonka kanssa sovitaan työnjaosta ja toimintamallista kunnan ja maakunnan kesken. Kunta ja maakunta sopivat, kummalla on päävastuu liikuntaneuvonnasta.
- Kunta järjestää itse matalankynnyksen liikuntaryhmiä tai vastaavasti hoitaa niiden järjestämisen yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Suuret kunnat

- Kuntaan on palkattu yksi tai useampia koordinaattoreita, jotka vastaavat kuntalaisten hyvinvoinnin koordinoimisesta ja kunnan omasta liikuntaneuvonnasta.
- Yksi koordinaattori vastaa myös kunnan henkilöstön hyvinvoinnin koordinoimisesta.
- Kunta voi järjestää itse liikuntaneuvontaa, matalankynnyksen liikuntapalveluja ja liikunnan ohjausta. Kunta voi tuottaa palveluja yhteistyössä järjestöjen ja yritysten kanssa.

- Liikuntaneuvonnan pisteitä on helposti saavutettavissa, kuten kirjastoissa, uimahalleissa tai ostoskeskuksissa. Kunta vastaa liikuntaneuvonnasta. Maakunnan vastuulla on ohjata liikuntapalvelujen piiriin ns. suuren terveystarpeen asiakkaat.

5. Peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteissa suuria eroja

Peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteita kuvaava tietokanta on julkaistu. Rehtorit ja koulunjohtajat ilmoittivat tiedot koulujen pihojen kunnosta syksyllä 2016 tehdyssä kyselyssä. Tulosten mukaan 39,4 prosenttia peruskoulupihojen ulkoliikuntaolosuhteista ovat yleisarvioiden mukaan huonossa tai tyydyttävässä kunnossa. Heikoimmassa kunnossa ovat yläkoulujen pihat, joista jopa 75,5 prosenttia arvioitiin huonoksi tai tyydyttäväksi. Kyselyyn vastasi 59,5 prosenttia Suomen peruskouluista.

Tietokantaa tullaan jatkossa päivittämään säännöllisesti. Rehtorit sekä koulunjohtajat voivat päivittää tai lisätä oman koulunsa tietoja sivuston kautta. Kunnat voivat hyödyntää tietokannan tietoja koulupihojen kehittämistyössä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ovat tehneet tietokannan visualisoinnit yhteistyössä.

Lisätietoja:

ylitarkastaja Kristian Åbacka, Etelä-Suomen AVI, puh. 0295 016 537,
suunnittelija Roope Tahvanainen, Länsi- ja Sisä-Suomen AVI, puh. 050 396 3026
etunimi.sukunimi@avi.fi

6. Ilo kasvaa Liikkuen –ohjelma siirtyy osaksi Liikkuva koulu –kokonaisuutta

Varhaisvuosien liikkumis- ja hyvinvointiohjelma Ilo kasvaa liikkuen on siirtymässä Liikkuva koulu –ohjelman yhteyteen, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiön (LIKES) hallinnoimaksi. Ohjelma on toiminut Suomen Olympiakomitean alaisuudessa vuodesta 2015 alkaen. Suomen Olympiakomitea ja Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES ovat valmistelleet siirtoa hyvässä yhteistyössä kuluvan vuoden aikana. Siirtosopimus tullaan allekirjoittamaan kesän kuluessa. Tarkoitus on, että varhaisvuosiin kohdistuva ohjelmatyö tulee jatkumaan Ilo kasvaa liikkuen –nimellä, ja konkreettisessa työssä toimijoiden suuntaan ei näy merkittäviä muutoksia. Ohjelmien peruslähtökohdat, arvot ja toimintatavat ovat hyvin samankaltaiset, ja ohjelmat ovat tähänkin asti tehneet hyvää yhteistyötä keskenään. Nyt tehtävä siirto mahdollistaa entistä syvemmän yhteisen tekemisen ja synergiaetujen hyödyntämisen.

Ilo kasvaa liikkuen –ohjelmassa on tällä hetkellä mukana noin 1 400 varhaiskasvatuksen yksikköä, 58 kuntatasoista toimijaa ja 95 000 lasta eli yhteensä noin 40 prosenttia Suomen varhaiskasvatuksesta.

Lisätietoja:

kulttuuriasiainneuvos Päivi Aalto-Nevalainen, paivi.aalto-nevalainen@minedu.fi

7. Työryhmäraportit

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmiltä on tämän vuoden puolella valmistunut kaksi raporttia, jotka vaikuttavat liikuntatoiminnan järjestämiseen. Raportit on luettavissa valtioneuvoston julkaisuportaalissa.

7.1. Jokaiselle lapselle mieleinen harrastus

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasosen nimittämä työryhmä esittää keinoja, joilla jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan mieleinen harrastus. Lasten ja nuorten toiveet harrastustoiminnasta tulee huomioida nykyistä paremmin. Koulujen tilat avataan lasten ja nuorten harrastustoiminnan käyttöön. Harrastustoimintaa koulujen iltapäivissä lisätään eri toimijoiden yhteistyössä. Kunnat kartoittavat harrastustoiminnalle sopivat tilat ja tarjoavat tilat mahdollisuuksien mukaan veloituksetta lasten ja nuorten sekä aikuinen-lapsi harrastustoiminnan käyttöön. Lisäksi hyvät käytännöt harrastustakuun toteuttamiseksi levitetään valtakunnallisiksi.

Raportissa esitetyt toimenpiteet kohdistuvat 6-18-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin, joita on Suomessa 777 600. Työryhmä korostaa lapsi- ja nuorilähtöisyyttä harrastamisessa, jonka tulee näkyä esimerkiksi lasten ja nuorten toiveiden huomioimisena, miten harrastukset sijoitetaan koulupäivän yhteyteen ja miten harrastetunnit ja koulukuljetukset sovitetaan yhteen.

Toimenpide-esitykset löytyvät tarkemmin ministeriön nettisivuilta löytyvästä raportista:

http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/harrastustakuusta-totta-tyoryhmalta-keinot-mahdollistaa-jokaiselle-lapselle-ja-nuorelle-harrastus

7.2. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien edistäminen. Avustuskäytännöt ja vapaaehtoistoiminnan helpottaminen

”Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus harrastaa”- työryhmän yhteyteen nimettiin virkamiehistä koostuva jaosto. Jaoston tehtävänä oli jatkaa vuonna 2016 ilmestyneen ”Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa – painopisteenä harrastamisen hinta” -työryhmän suositusten ja esitysten toimeenpanoa valtionhallinnon tasolla. Jaoston raportti luovutettiin ministerille työryhmäraportin kanssa.

Kansalaistoiminnan toimintaedellytysten kehittämisessä ja vapaaehtoistoiminnan helpommaksi tekemisessä on osa-alueita, jotka ulottuvat usean eri ministeriön toimivaltaan. Raportissa ehdotetaan yhdenmukaisuutta opetus- ja kulttuuriministeriön jakamiin lasten ja nuorten harrastustoiminnan valtionavustuskäytäntöihin, viestintään sekä avustusten käytön

raportointiin. Koulun roolia harrastuspaikkana tulee edistää, koska koulu harrastuspaikkana lisää harrastusten saavutettavuutta. Jaosto myös esittää, että Suomessa otettaisiin käyttöön valtakunnallisesti yhtenäinen käytäntö harrastekulujen korvaamiseksi pienituloisten perheiden toimeentulotuen maksatuksessa.

Tällä hallituskaudella hyvää kehitystä on se, että oikeusministeriölle on annettu vapaaehtoistyön koordinaatiovastuu ja sitä kautta yhdellä ministeriöllä on asiassa kokonaisvastuu. Uudistukset lisäävät helposti vapaaehtoistoiminnassa työmäärää, jos toimijakenttää ei kuulla tai toimintaa ymmärretä riittävästi. Vapaaehtoistoiminnan kansantaloudellinen arvo tulisi mitoitaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kautta.

Jaoston raportti löytyy tämän linkin takaa.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79521>

Lisätietoja: jaoston puheenjohtaja, ylitarkastaja Sari Virta, p. 0295 3 30377

8. Julkaisuja

8.1. Monikulttuuriset liikuntahankkeet. Vuosien 2015–2016 hankeseurannan tuloksia.

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja -sarjassa on julkaistu uusi seurantaraportti, jossa kuvataan kehittämisavustusta maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla vuosina 2015 ja 2016 saaneiden hankkeiden käytäntöjä, tuloksia, onnistumisia ja ongelmia.

Hankeavustuksen avulla järjestetään hankkeiden omaa liikuntatoimintaa sekä tuetaan maahanmuuttajien osallistumista kunnan ja paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen jo olemassa olevaan liikunnalliseen perustoimintaan. Myös maahanmuuttajien omaehtoista liikkumista ja hyötyliikuntaa tuetaan. Hankkeiden seurannasta on vastannut LIKES-tutkimuskeskus.

Raportista löytyy esimerkkejä monikulttuurisen liikunnan toimintamuodoista niin vastaavan kaltaisia toimintoja suunnitteleville kuin vanhoja käytäntöjä uudistaville. Raportti voi tarjota näkökulmia myös laajemmin liikunnan yhdenvertaisuusasioihin tai matalan kynnyksen liikuntatoimintaan. Myös tieteentekijät saattavat saada raportin käytännöllisestä sisällöstä tukea omiin johtopäätöksiinsä, ja päätöksentekijät puolestaan pystyvät seurannan avulla näkemään kehittämisshankekokonaisuuden laajemmin.

Kiitämme hankekuntia LIKESin kyselyyn osallistumisesta.

Raportin voit ladata pdf-muodossa LIKESin julkaisuhakemistosta.

https://www.likes.fi/julkaisut/485/monikulttuuriset_liikuntahankkeet_vuosien_2015-2016_hankeseurannan_tuloksia

Kehittämisavustus jatkuu tämän hallituskauden. Haku vuodelle 2018 avataan syksyllä. Jatkossa hankkeissa toivotaan vielä voimakkaampaa panostusta toiminnan vakiinnuttamisen suunnitteluun ja toteutukseen hankekauden jälkeen.

Lisätietoja:

tutkija Sanna Pasanen, LIKES-tutkimuskeskus, sanna.pasanen@likes.fi

kulttuuriasiainneuvos Satu Heikkinen, satu.heikkinen@minedu.fi, puh. 0295 3 30102

8.2. Selvitys alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnasta

Opetus- ja kulttuuriministeriö tilasi selvityksen alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnasta. Alueelliset urheilulautakunnat ja liikuntaneuvostot ovat toimineet Suomessa kohta 70 vuotta. Liikuntaneuvostojen toimintaympäristö ja organisoitumisen tavat ovat muuttuneet moneen kertaan. Tällä hetkellä toiminnassa on kuusi alueellista liikuntaneuvostoa, joissa on 71 jäsentä. Valtion aluehallintoon on tulossa muutoksia 1.1.2019 alusta. Muuttuvassa tilanteessa haluttiin selvittää myös alueellisten liikuntaneuvostojen toimintaa, tilannetta ja kerätä ajatuksia tulevaisuuden kehittämisen pohjaksi.

Raportti on luettavissa tämän linkin takaa:

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79881>

Lisätietoja: selvityksen tekijä Pasi Mäenpää, pasi.maenpaa@utu.fi

ylitarkastaja Sari Virta, sari.virta@minedu.fi

9. Valtion liikuntaneuvoston julkaisusarja

Valtion liikuntaneuvosto toimii valtioneuvoston asettamana asiantuntijaelimenä liikuntaan liittyvissä kysymyksissä. Liikuntaneuvosto käynnisti oman julkaisusarjansa vuonna 2012. Toistaiseksi sarjassa on julkaistu 32 liikunta- ja urheiluaiheista julkaisua. Voit myös tilata julkaisuja kustannuksetta seminaareihin, toimijoille, valtuustoille ja eri tarkoituksiin. (liisa.mustonen@minedu.fi)

Tuoreimmat julkaisut ovat:

VLN 2017:1 Menestyksen polulla. Huippu-urheilun ulkoinen arviointi.

VLN 2016:4 Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016

Kaikki julkaisut löytyvät valtion liikuntaneuvoston verkkosivuilta osoitteesta:

<http://www.liikuntaneuvosto.fi/julkaisut>

10. Tulevia tilaisuuksia syksyllä 2017

10.1. Kansallinen liikuntafoorumi Lahdessa 30.-31.10.2017

Viidettä kertaa järjestettävä Kansallinen liikuntafoorumi suuntaa 30.–31.10.2017 Lahteen ja Sibeliustaloon!

Suomea ja sen palvelurakenteita uudistetaan historiallisella tavalla. Kutsumme päättäjät, kehittäjät, asiantuntijat ja tutkijat toimialarajat ylittäen yhteisen teeman äärelle: Kuinka rakentaa liikunnalla ja urheilulla terveyttä, hyvää oloa ja elinvoimaisuutta suomalaiseen arkeen, tulevaisuuden kuntiin ja maakuntiin. Suomi 100 -juhlavuoden teemaan kuuluen foorumissa kuvataan liikunnan ja urheilun suuri kuva läpi vuosikymmenten.

Ilmoitathan oheisen linkin kautta kiinnostuksestasi osallistua sekä terveiset järjestäjille.

<https://www.webpolsurveys.com/Answer/SurveyParticipation.aspx?SDID=Fin1319716&SID=2987f721-ccdd-4739-9f67-8e2d66dcb23b&dy=70657900>

Virallinen ilmoittautuminen Kansalliseen liikuntafoorumiin käynnistyy alkusyksystä, jolloin myös tarkempi ohjelma julkistetaan. Tilaisuus kestää maanantain lounaasta tiistain iltapäivään. Järjestäjien toiveesta kutsua voi jakaa verkostoissa eteenpäin.

Tervetuloa!

Järjestäjät

Kansallisen liikuntafoorumin järjestävät yhteistyössä valtion liikuntaneuvosto, opetus- ja kulttuuriministeriö, valtioneuvoston kanslia, Yleisradio Oy, Suomen Olympiakomitea ja Suomen Paralympiakomitea.

10.2. Syksyn aluehallintovirastojen tilaisuuksissa aiheena mm. soveltava liikunta (erityisliikunta)

Opetus- ja kulttuuriministeriö järjestää yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa kuntien liikuntatoimen viranhaltijoille ja päättäjille suunnattuja koulutus- ja informaatio-ohjaustilaisuuksia syksyn 2017 aikana kaikissa aluehallintovirastoissa. Tulevan syksyn aiheena on luonnollisesti tuleva maakunta- ja sote-uudistus ja sen vaikutukset kuntien liikuntatoimintaan. Toisena aiheena on soveltava liikunta (erityisliikunta).

Kukin AVI lähettää tilaisuuksiensa osalta kutsuja kesälomien jälkeen alkusyksystä. Tilaisuudet sijoittuvat ajanjaksolle syyskuun loppupuoli-joulukuun alku ja niitä järjestetään eri puolilla Suomea vähintään kuusi.

Tilaisuuksista saa kesälomien jälkeen lisätietoja myös suoraan aluehallintovirastoista www.avi.fi

Johtaja

Tiina Kivisaari

Ylitarkastaja

Sari Virta

Jakelu

Kunnat
Kunnat (kaupungit)

Tiedoksi

Aluehallintovirastot/liikuntatoimet